

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput VII. Idem (a) Bathon. Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

cui consentiunt Revardus in l. 3. ff. de reg. jur. Petrus Faber in l. 5. cod. tit. Caspar Hurtado de matrim. disp. 22. difficult. 12. n. 46. Sed ab ejus sententia discedit Joannes Robertus lib. 2. lect. c. 17. afferens pubertati proximum dici, qui decimum quartum annum est ingressus. Sed his omnibus omiſſis, alii verius putant, totum hoc relinquendum esse judicis arbitrio, qui pensatis circumstantiis personæ, & regionis definiat, quando quis dicatur proximus pubertati. Ita docuerunt Paulus Zacchias ubi supra, Menochius, Covarr. & alii congesti à Narbona d. q. 2. n. 12. Sed adhuc verius credo, hodie nullum esse judicis arbitrium in hac parte, cum legibus partitæ præfinita sit certa ætas, ut quis dicatur proximus pubertati, ut supra probavi; à quibus discedendum non est, cum ea tantum relinquatur judicis arbitrio, quæ à lege determinata non sunt, l. 1. in fine. ff. de jure delib. l. mora. ff. de usuris. l. de accessionibus. ff. de divers. & tempor. præscript. cap. de causis, §. illis, de offic. delegat. ubi probavi. Et jure canonico attento certum est, feminam in undecimo anno, virum in decimotertio dici proximum pubertati, ut si malitia suppleat ætatem, possit matrimonium contrahere, juxta tradita supra in cap. 2.

(f) Cum suo assensu.] Juxta adducta supra in cap. 1. hoc titul.

(g) Benedicita.] Solenni benedictione videlicet, de qua agemus in capite primo, de secundis nuptiis.

6.
Quomodo
probetur
ætas.

(h) Proſtentur.] Ætas hominis variis modis probatur, aspectu corporis, l. si minor 33. ff. de minor, l. si alterius, C. si minor se majorem. testibus, l. nec omiſſa, C. de liberali causa, l. 2. C. de his qui veniam ætatis: descriptione censuali, l. ætatem. ff. de censibus; eorum enim, qui censabantur, ætas olim in acta referri solebat. Plinius lib. 7. cap. 18. natali professione, etiam si à matre, vel avia fiat, l. cum de ætate, l. etiam. l. penult. ff. de probat. l. non nudis, C. de probat. l. 1. C. si major se minorem, l. 2. ff. de excusat. tur. olim enim parentes apud præfectum ararii diem edebant, quo sibi erant nati liberi, ut liquet ex lege nec omiſſa, l. parentes, C. de liber. causa, l. penult. ff. de probat. Unde Suetonius in Tiberio ait: Natus est Roma in palatio 16. Kalend. Decembr. Marco Emilio Lepido tre-

rum, & M. Planco Coss. post bellum Philippense, sic enim in fastos, actaque publicæ relatum est. Apulejus apotop. 2. ibi: De ætate vero Pudentile, de qua post ista satis confidemer mentitus es, ut etiam 60. annos natam diceres nupsisse, de ea paucis tibi respondebo, nam in re tam perspicua non est opus pluribus disputare: pater ejus natam sibi filiam more ceterorum professus est: tabula ejus partim tabulario publico, partim domo aservantur. Julius Capitolinus de Marco Antonino loquens: Inter hec, ait, liberales causas ita minuit, ut primus juberet apud Præfectos ararii Saturni unumquemque civium natos liberos profiteri intra trigessimam diem, nomine imposto; per provincias tabulariorum publicorum usum instituit, apud quos idem de originibus fieret, quod Romæ apud Præfectos ararii. De qua professione nonnulla adduxi in cap. Apud nos certior ætatis probatio sumitur ex libro, ubi scribuntur nomina baptizatorum.

(i) Copulare.] Ob impedimentum affinitatis, de quo egi in cap. 1. de consanguin. & affin.

COMMENTARIUM.

Cum puella impubes, sed major infante, nupsisset Lucio Titio ex consensu parentum, qui etiam affirmarunt eam puberem esse, atque ita in Ecclesia solenniter benedicta, à marito cognita, & in domum traducta esset, postea pubes facta negavit se in maritum consensisse, & ita matrimonium non celebrasse. Sed Lucius Titius probavit, eam proximam esse pubertati, à seque carnaliter cognitam fuisse, cum jurejurando asseverat. Pontifex matrimonium validè contractum esse definit: & per consequens propter affinitatem quæ intercedit inter virum & cognatos uxoris, inter uxorem & cognatos viri, nec virum posse unquam, ne mortua quidem uxore, aliam ducere ex ipsius cognatione; nec uxorem alii nubere ex cognatione viri: quod & docuit ipse Pontifex in cap. 11. hoc titul. in 1. compil. ibi: Sponsa autem si nubili ætati proxima est, nullus consanguineorum potest eam matrimonio copulare. Nam, ut supra probavi in capite 2. matrimonium inter puberes & puberati proximos contrahi valet.

7.

CAPUT VII.

Idem (a) Bathon. Episcopo.

DE illis, qui infra annos aptos matrimoniis contrahendis sponsalia contrahunt, sive uterque, sive alter, antequam ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerint, reclamet, & postulet separari, non sunt audiendi. Si verò alteruter istorum ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerint, infra eisdem annos alterutro existente, cum quo eadem sponsalia contrahuntur, si is qui minoris ætatis est, cum ad annos pervenerit, reclamaverit, nec in alterum voluerit consentire, judicio Ecclesiæ debent ab invicem separari. Utrum autem mulier, quæ postquam annos nubiles attigit, ei, qui nondum ad annos aptos matrimoniis contrahendis venerat, nupsit, ab eo, si quærat dissidium, debeat separari? Consultationi tuæ taliter respondemus, quia cum in eum semel consenserit, amplius dissentire non poterit aliquatenus, vel divertere, nisi fortè ipse, cui nupsit, postquam ad annos aptos matrimoniis contrahendis pervenerit, in ea suum omnino negaverit præstare consensum.

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

H 2

NOTÆ.

NOTÆ.

(a) *Bathon.*] Ita etiam legitur *in 1. collect. sub hoc titul. cap. 9.* & post Concil. Lateran.

p. 6. cap. 29. De Metropoli Bathoniensi nonnulla nota *in cap. 1. de temp. ordin.* Ad eundem etiam casum, & eandem Decretalem spectat sequens textus, quem ex ipsa prima collectione *cap. 10.* ita transcribo.

CAPUT VIII.

Idem (a) *Eidem.*

A Nobis tua discretio requisivit, utrum iis, qui infra nobiles annos matrimonii nomine conjunguntur, vel eorum alteri, antequam ad annos matrimonio aptos perveniat, liceat à matrimonio tali discedere. Ad quod inquisitioni tuæ taliter respondemus, quia pro eo, quod ante nobiles annos conjugalem consensum de suorum patrum solum habent auctoritate, usque ad legitimam ætatem expectare tenentur, & tunc aut confirmant matrimonium, aut si simul esse noluerint, separentur; nisi fortè carnis commixtio antè intervenierit, cum interdum illa tempus anticipare solet pubertatis. Si verò alter eorum ad annos, &c. ut supra *prox. cap.*

NOTÆ.

(a) *Dem.*] Ita etiam legitur *in cap. 10. hoc tit.* *in 1. collect.*

COMMENTARIUM.

1. De sponsalibus ab impubere celebratis.

DE sponsalibus à puberibus contractis, & eorum obligatione egi *in cap. 2. de sponsalib.* & *in cap. 1. hoc titul.* In præsentia agit de sponsalibus ab impuberibus celebratis, vel ab uno pubere cum alio impubere: circa quos casus sciendum est, quod licet sponsalia post septennium contracta obligent contrahentes, adeo ut ante pubertatem mutuo dissensu ritè dissolvi non possint, post pubertatem tamen iudicio Ecclesiæ per unius, vel utriusque dissensum improbari valent ex præsentia textu, & *cap. 11. hoc titul. in 1. compil.* ubi idem Pontifex ita ait: *Si puella infra decimum annum alicui desponsata fuerit, vel sponsus aliquam infra decimum quartum annum desponsaverit, antequam ad annos pervenerat matrimonio aptos, à pactione nuptiali recedere, & ad aliud matrimonium convolare non possunt; sed cum puella ad nobiles annos, & sponsus ad annos aptos matrimonio pervenerit. tunc de pactione illa complenda, vel recipienda sunt audiendi, & ad complendum matrimonium ab iis, qui matrimonium juraverant, commonendi. Sponsa autem si nubile ætati proxima est, nullus consanguineorum sponsi potest eam sibi matrimonio copulare. Quorum iurium sententia duplicem partem continet, & utriusque non una est ratio; nam prioris ratio descendit ex fragili & lubrico impuberum iudicio, qui cum nec consentire, nec dissentire, nec quæquam scire, aut intelligere credantur, *l. ultima, ff. de juris & facti ignor. l. qui jurasse 26. ff. de iurejur. l. 3. vers. proinde, ff. ad Maced. l. 2. §. quod observari, C. de iurejur. propter calumniam, l. 1. C. de fals. monet.* merito hæc facultas dissolvendi sponsalia eis denegatur, ne alioquin eveniat, ut sæpe sapius contrahant, & toties ab sponsalibus resiliant; posterioris verò patris ratio est; nam licet iure cautum sit, impuberes validè ex sponsalibus obligari; eodem tamen iure statutum est, propter imbecillitatem iudicii, ut post pubertatem*

resilire liceat, ut probat Sanchez *lib. 1. de matrim. disp. 51. num. 19.* adeoque hæc facultas competit, ut qui prius ad pubertatem pervenerit, non teneatur alium expectare, sed statim resilire possit: immò & tenebitur, si nolit sponsalia probare, alioquin postea non audietur. Textus sic intelligendus in præsentia capite *de illis, vers. Si verò;* quem post antiquiores ita accipiunt Covarr. *1. p. de matrim. cap. 5. §. 1. num. 1.* Sanchez. *d. disp. 51. num. 9.* Gutierrez. *de matrim. cap. 29. num. 2.* Diversum tamen observatur, cum pubes sponsalia contrahit cum impubere; hic enim et si post pubertatem resilire possit, pubes verò nunquam potest, ex præsentia capite *de illis, vers. Mulier;* idque favore pupilli accepto ferendum est, argumento legis *Julianus 13. §. si quis à pupillo, ff. de act. empti, l. 1. vers. scui, ff. d. rescind. princip. Insti. de auctor. tutor.* Nec obstat textus *in cap. ex litteris 11. hoc tit.* nam rectè respondet Glossa *ibi*, quam sequuntur alii citati à Sanchez *lib. 4. disp. 19. num. 2.* multum interesse inter sponsalia valida, & invalida. Primo casu pubes resilire non potest; immò tenetur expectare ut alter pubes fiat, ex præsentia capite *de illis, vers. Mulier.* Secundo verò casu pubes statim resilire valet, nec pubertatem expectare tenetur, si nolit monitioni Ecclesiæ parere; quo modo accipiendus est textus *in d. cap. ex litteris*, ubi sponsalia per metum celebrata ipso iure invalida fuerunt, ut docent plures, quos refert & sequitur Sanchez *ubi proxime*, et si immeritò dissentiat Cujacius *ibi*. Quod si quis contendat cum Alex. de Nevo *in d. cap. ex litteris num. 5.* metum dumtaxat adhibitum fuisse in deductione in domum, non verò in ipsis sponsalibus, ut ex littera constat. Respondeo cum Sanchez *supra, numero tertio*, textum illum esse suppleendum, ut etiam metus in sponsalibus intercesserit: quæ interpretatio, et si litteræ textus vim inferre videatur, sustineri tamen debet: tum causâ vitandi absurdi, quod ex doctrina Alex. de Nevo colligitur: tum ex eo, quod cum invito animo puella deducta proponatur in domum sponsi, non sine colore præsumptio sumi potest, quod etiam sponsalia præcedentia magis paternâ, quàm suâ voluntate contraxerit.

CAP. IX.